

OSMANIYE
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ATAMDAN EMANET

SOFERAMA BEREKET

*Sürdürülebilir Bir Dünya İçin
Biz de Varız!*

Ayrıntılı bilgi için <http://osmaniyearge.meb.gov.tr/>

PROJENİN ADI: ATAMDAN EMANET, SOFRAMA BEREKET

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Osmaniye İl Milli Eğitim Müdürlüğü

PROJE HEDEF KİTLESİ: Tüm Resmi / Özel Okul Öncesi, İlkokul ve Ortaokullar

GİRİŞ:

Dünya nüfusu her geçen gün hızla artmaktadır. Bu hızlı artış aynı zamanda daha fazla yiyecek ve besin maddesi gerekliliğini de doğurmuştur. Özellikle tarım endüstrisinin ve laboratuvar teknolojisinin gelişmesiyle birlikte üretilen tarım ürünleri birçok değişikliğe uğramıştır. Genetik yapısıyla oynanan ürünlerin daha hızlı büyümesi ve çokça üretilmesi sağlanmaktadır. Doğallığını ve üreme özelliğini kaybeden yeni nesil tohumlar; her yıl, her mevsim mahsul alınmasına yol açsa da, genetiği ile oynanan, kimyasal ilaçlar ile korunan bu besinlerin uzun vadede sağlık açısından verdikleri zararlar da birçok araştırmaya konu olmuştur (1,3).

Özellikle küresel ısınma, iklim değişikliği, çevre kirliliği gibi birçok çevresel sorun bilinçli üretim, bilinçli tüketim ve sürdürülebilir dünya kavramını gündeme taşımıştır. Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun 1987 yılında yayınladığı "Ortak Geleceğimiz" raporunda sürdürülebilirlik, bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak olarak açıklanmıştır (2) Bu nedenle insanlar doğal üretim, organik tarım gibi alanlara yönelmiş; böylece atalarımızdan kalan, doğurganlığını kaybetmemiş tohumların yeniden kullanılması ve mahsulün daha doğal şartlarda üretiminin sağlanması giderek daha çok önem kazanmıştır. Türkiye'de kullanılan ata tohumları; ülkemizin kendi biyomuna uygun, yerli iklim ve bitki örtüsünden doğal yollarla kazanılan tohumlardır. Tohumların ilk hali korunabilir ve yüzyıllar boyunca bir sonraki senelere ve nesillere devredilebilir (3).

İnsanın doğa ile uyumlu bir çevrede yaşamını sürdürülebilir kılabilecek ilkeler geliştirmeyi hedefleyen yaklaşımlardan bir diğeri ise permakültürdür. Permakültür, sürdürülebilir ve etik bir yaklaşımla içinde bulunduğu çevreyi zenginleştirebilmesini, ihtiyaçlarını karşılayabilmesini, ekonomik ve sağlıklı yaşayabilmesini amaçlayan, ekolojik alanlar tasarlamayı içeren ve her ölçekten alanda uygulanabilen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (4).

Çocuklarla okul bahçelerinde, mahallelerindeki yeşil alanlarda veya evlerinin balkonlarında permakültür tasarım ilkelerini kullanarak yapılacak uygulamaların çocukların sağlıklı gıda üretme, sürdürülebilirlik konusuna dikkat çekme, günümüzdeki aşırı tüketime ve yakın çevrelerindeki sorunlardan dolayı oluşan olumsuzluklara çözümler sunabilme, toprak ve gübre üretme, çocukların gelişim alanlarındaki becerilerinin desteklenmesi ve daha pek çok açıdan fayda sağlaması adına eğitimin en temel basamağı olan okul öncesi ve ilkokul basamağına dâhil edilmesi önemlidir (5).

Bu bağlamda 2017 yılında başlatılan Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki kurum ve kuruluşların iş birliğiyle yürütülen Ata Tohumu Projesini, eğitim ortamına aktarmak için Osmaniye İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak ilimiz bünyesindeki resmi / özel okul öncesi, ilkokul ve ortaokul kademesinde bulunan öğrencilerimize “**sürdürülebilir dünya**” bilincini erken yaşta kazandırabilmek amacıyla “**Atamdan Emanet, Soframa Bereket**” projesi hazırlanmıştır.

PROJENİN AMAÇLARI:

1. Öğrencilere yerli üretimin önemini ve bilincini kavratılmak
2. İklim değışikliği, küresel ısınma, verimli toprak alanlarının azalması, artan nüfusun neden olduğu diğer konulara dikkat çekmek
3. Sürdürülebilir tarım hakkında hem öğrenci hem de veli bazında farkındalık çalışmalarını düzenlemek,
4. Permakültür kavramını içerisinde “dikey tarım” ve uygulama esasları hakkında bilgilendirme yapmak
5. Okullarda ve sınıflarda uygun görülen bölümlerde geri dönüşüm materyallerini kullanarak permakültür ortamları hazırlanması
6. Permakültür ortamlarının disiplinlerarası bir anlayışla farklı derslere yönelik kazanımlarla ilişkilendirilmesi ve tematik ortamlar oluşturulması,
7. Öğrencilerin atalarından (dede-nine) yerli üretim, geçmişte olan ve şimdi olmayan üretim türleri ve yöntemleri, geçmişte üretimi nasıl yaptıklarına yönelik sorgulamalar ile tarımsal kültürel aktarım yapılması da hedeflenmektedir.
8. Alt amaç olarak ise; sorumluluk duygusunu güçlendirebilmek, araştırma, problem çözme, merak, analitik düşünme, sanatsal estetik duygusunu artırabilmek amaçlanmaktadır.

PROJE BASAMAKLARI VE FAALİYETLER:

1. Proje içerik ve uygulama kılavuzunun okullara gönderilmesi,
2. Her okuldan proje ile ilgilenecek bir idareci ve en az 1 gönüllü öğretmen belirlenmesi (okul kapasitesine bağlı olarak bu sayı artırılmalı) gereklidir. Görevli kişilerin bilgisi **en geç 6 Aralık 2021** tarihine kadar <https://forms.gle/cetKCQHRPWuEqrmB8> formuna işlenmelidir.
3. Belirlenen idareci ve öğretmenler ile Ar-Ge birimince bilgilendirme toplantısı yapılması, alanında uzman bir ziraat mühendisi tarafından eğitim verilmesi,

4. Her okulun öğrencilerinden gönüllülük esaslı ile “Tohum Avcıları” takımlarını oluşturulması (Kişi sayısı okul potansiyeline göre okulca belirlenecektir. Birden fazla takım oluşturulabilir),
5. Görevli öğretmenlerin öğrencilere yönelik farkındalık seminerleri düzenlemesi, projenin işleyişi hakkında bilgi verilmesi,
6. Her okulda tohumların toplanacağı bir “Tohum Bankası” veya “Tohum Ambarı”nın oluşturulması
7. Öğrencilerin kendi büyüklerinden (dede-nine) veya çevrelerindeki diğer yaşlılardan geçmişte yapılan üretim türleri, üretimin nasıl yapıldığına yönelik bilgi toplamaları. Bilgiler video - ses kaydı- yazılı doküman şeklinde toplanabilir, sözlü olarak anlatılabilir. Toplanan dokümanların İl MEM Ar-Ge ile paylaşılması durumunda İl MEM Youtube kanalında ve sosyal medya hesaplarında paylaşılması sağlanacaktır. Çalışmalarını paylaşmak isteyen okullarımız dokümanlarını ve hazırladıkları videoyu herhangi bir video sitesine yükleyerek linkini <https://forms.gle/RwYtC1nwWAARVD4e9> formuna ekleyiniz.
8. Öğrencilerin “Tohum Avcıları” olarak çevrelerinde yerli tohum araştırmaları yapmaları ve tohum toplamaları.
9. Tohumların isimlendirilerek oluşturulan “Tohum Bankası”nda toplanması,
10. Öğrencilere gıda seçiminde dikkat etmeleri gereken noktalar, etiket okuma, yerli ürünleri tercih etme, ürünlerin üretim yolculuğu, ürünlerin ekim ve dikiminde dikkat edilmesi gereken noktalar konusunda bilgilendirme yapılması,
11. Kompost gübre yapımının anlatılması ve uygulanması (Okul ekibi ile veya okul genelinde tek bir noktada uygulanabilir).
12. Okulda permakültür uygulanacak olan alanların tespit edilmesi (Okul koridorları, bahçe duvarları, pencere kenarları, merdiven kenarları, okul bahçesi...),
13. Geri dönüşüm materyalleri ile permakültür alanının oluşturulması (Örnek fotoğraflar ve videolar için [TIKLAYINIZ](https://www.canva.com/design/DAEvOmiRBZs/0MU8Kczw9nIXcmKvsOpwg/view?utm_content=DAEvOmiRBZs&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton) veya aşağıdaki linki kopyalayınız). Disiplinlerarası bir yaklaşım ile görsel sanatlar, fen bilgisi, teknoloji tasarımı, matematik gibi dersler ile ilişkilendirilebilir.
https://www.canva.com/design/DAEvOmiRBZs/0MU8Kczw9nIXcmKvsOpwg/view?utm_content=DAEvOmiRBZs&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton

14. İklim değişikliği, küresel ısınma gibi konularda öğrencilerin afiş ve logo yapma, slogan yazma gibi çalışmalara katılımının sağlanması (Okul genelinde bir yarışma düzenlenebilir),
15. Okullar Nisan-Mayıs ayı civarı hem okullarını tanıtmak, hem ürünlerini tanıtmak, hem de isterlerse elde edilen ürünleri ve elde edilen ürünlerden üretilen ürünleri satmak amacıyla Eko-Kermes düzenleyebilirler. Düzenleyen okulların bilgi vermesi durumunda İl Mem tarafından ziyaret edilecektir.
16. Süreç içerisinde yapılan çalışmaların aşamalarının fotoğraf ve videolarının çekilerek hem İl MEM hem okul sitelerinde ve sosyal medyalarında yayınlanması, yerel basının desteğinin alınması. Fotoğraflar ve video yükleme sitesine yüklenmiş video linki <https://forms.gle/RwYtC1nwWAARVD4e9> formuna işlenmelidir.
17. Projede her okul kendi öğrenci ve çevre potansiyeline uygun bir şekilde çalışmaları yürütmelidir.
18. Seçilen bitkiler sebze, tıbbi ve aromatik bitkiler ve süs bitkileri şeklinde gruplandırılarak alanlar oluşturulmalıdır.
19. Velilere de proje hakkında bilgi verilerek ev ortamında öğrencinin kendi çabası ile permakültür ortam hazırlanmasına yardımcı olması sağlanmalıdır.
20. Uygun yeri olan okullar isteğe bağlı şekilde hayvanlar için de ayrı alanlar tasarlayabilir.

PROJEDEN BEKLENEN SONUÇ:

Osmaniye coğrafi açıdan oldukça avantajlı bir konumda yer almaktadır. İklim koşullarının çok sert olmaması, verimli topraklara sahip olması ve tarımcılığın hali hazırda aktif devam etmesi oldukça önemlidir. Günümüzde hızlı, çabuk ve zahmetsiz üretime yönelim olduğu için özellikle dijital dünyada yaşıyan yeni nesil dediğimiz Z kuşağı öğrenciler, doğal üretim ve üretime katkı konusunda geri planda kalmışlardır. Bu proje sonunda öğrencilerimizin bahçeleri olmasa dahi küçük alanlarda kendi işlerini görebilecekleri ürünleri yetiştirebilmeleri, küresel ısınma ve diğer çevre sorunlara karşı farkındalık kazanarak bilinçlenmeleri, milli bilinç ile ata tohumlarının önemini anlaması ve sürdürülebilirlik için konuya katkı sunması beklenmektedir.

KAYNAKÇA:

- (1) <https://blog.aegon.com.tr/ata-tohumu-nedir-neden-onemlidir/>
- (2) Karakurt-Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik olgusu ve kentsel yapıya etkileri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*,5(2).
- (3) Bilgi, M. G. (2013). Türkiye'nin sakin şehirlerinde permakültürel koruma, planlama, yönetim ve eğitim pratikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:29.
- (4) Tatar, S. ve Olay, N. (2015). Agro-turizm kapsamında permakültürün uygulanabilirliği ve geliştirilmesi: Belentepe permakültür çiftliği örneği. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*,5 (2): 29-34.
- (5) Çağlar-Kabacık, S. ve Deretarla-Gül, E. (2021). Okul öncesi eğitim ve permakültür. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11 (18).
- (6) <https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/4054/%E2%80%98ana-Dolunun-Ata-Tohumlari>
- (7) Proje içeriği hazırlanırken Sakarya İl MEM tarafından hazırlanmış olan Atadan Tohumdan Sofrana Projesi'nden esinlenilmiştir. Erişim Adresi: <http://adapazari.meb.gov.tr/www/tum-resmiozel-egitim-kurumlarinin-dikkatine-atadan-tohuma-tohumdan-sofrana-projesi/icerik/5243> (8 Kasım 2021 tarihinde erişilmiştir).